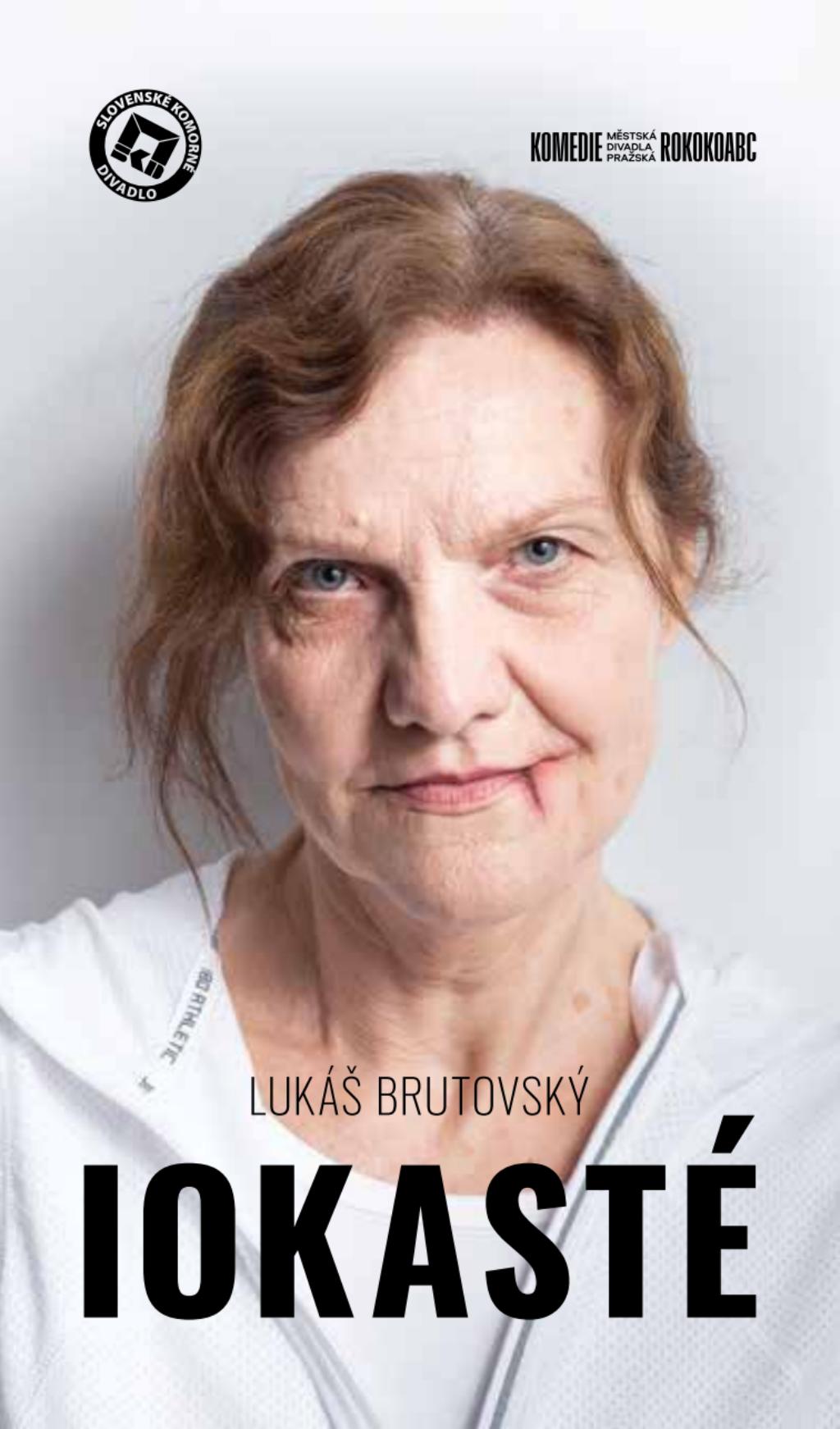

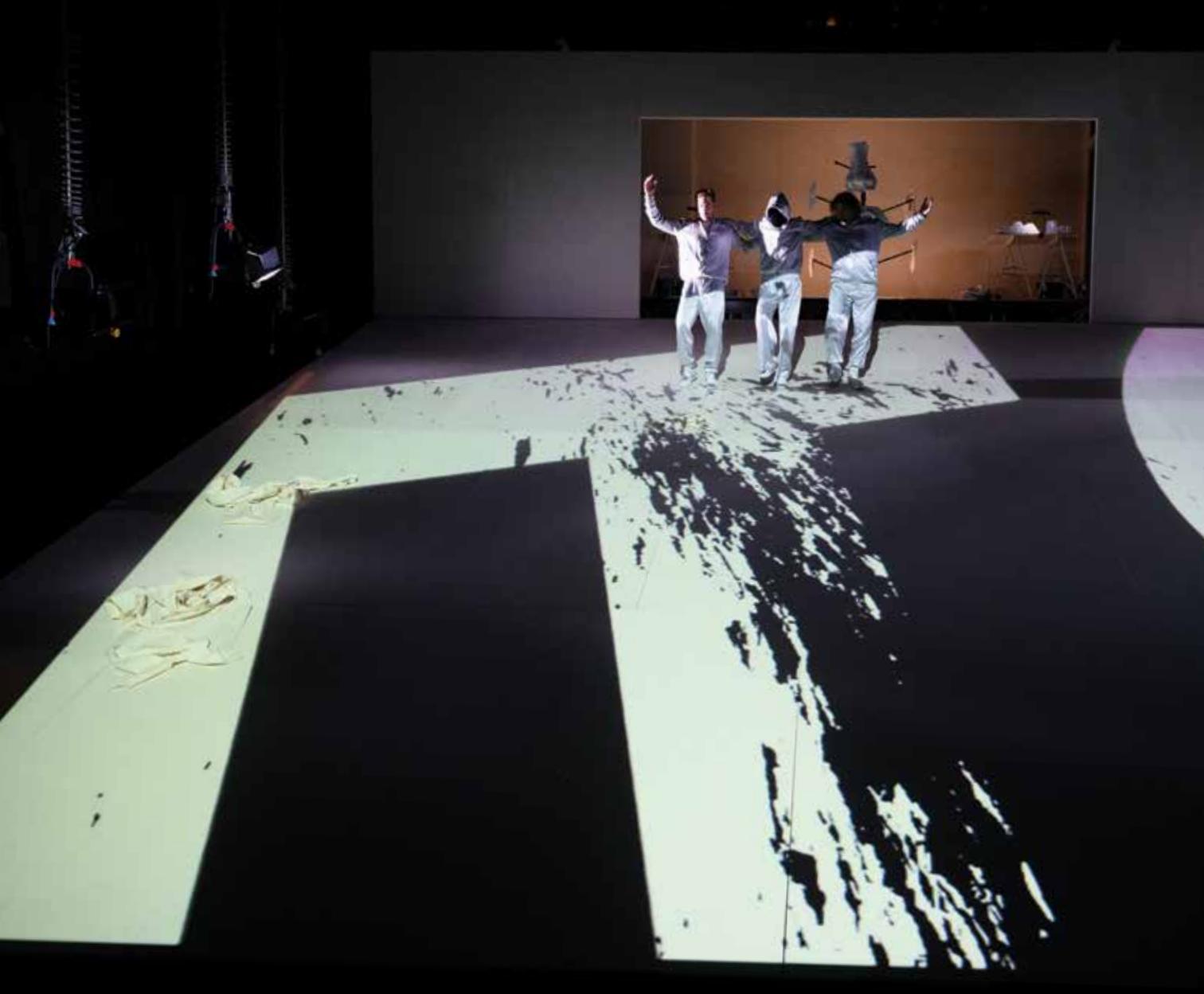

KOMEDIE MĚSTSKÁ
DIVADLA PRAŽSKÁ ROKOKOABC

LUKÁŠ BRUTOVSKÝ

IOKASTÉ

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ
A
SLOVENSKÉ KOMORNÉ DIVADLO MARTIN
UVÁDZAJÚ

LUKÁŠ BRUTOVSKÝ

IOKASTÉ

PREKLAD DO ČESKÉHO JAZYKA
LUKÁŠ BRUTOVSKÝ, LENKA DOMBROVSKÁ
DRAMATURGIA **MIRO DACHO**
DRAMATURGICKÁ SPOLUPRÁCA
LENKA DOMBROVSKÁ
SCÉNA **PAVEL BORÁK**
VÝTVARNÁ SPOLUPRÁCA **JURAJ POLIAK,**
MICHAELA POLIAKOVÁ
KOSTÝMY **ZUZANA HUDÁKOVÁ**
VIDEOPROJEKcie **MATOUŠ ONDRA**
CHOREOGRAFIA **MARTIN TALAGA**

RÉZIA A VÝBER HUDBY **LUKÁŠ BRUTOVSKÝ**

PREDSTAVENIE VEDIE **JANKA NOSÁLOVÁ**
TEXT SLEDUJE **IVANA MATUĽOVÁ**

PREMIÉRA: 28. a 29. 10. 2022 V ŠTÚDIU SKD MARTIN
5. 11. 2022 V DIVadle Komedie v Prahe
PRVÁ PREMIÉRA SKD V DIVADELNEJ SEZÓNE 2022/2023.
583. PREMIÉRA SLOVENSKÉHO KOMORNÉHO DIVADLA MARTIN.

Jana Olšová

Z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia

U. fond
na podporu
umenia

ÚČINKUJÚ

**JANA
OĽHOVÁ**

**PETR
KONÁŠ**

**JURAJ
POLIAK**

KOSTÝMY VYROBILA KRAJČOVŇA MĚSTSKÝCH DIVADIEL PRAŽSKÝCH
POD VEDENÍM EVY DUŠKOVEJ.

SCÉNU, STAVBU, OSVETLENIE, VIDEO, ZVUK, REKVIZITY, KOSTÝMY
A MASKY POD VEDENÍM ANDREJA AGRICOLU, PETRA KLAUDÍNHYHO
A MARIÁNA FRKÁÑA REALIZOVALI: MÁRIA BRACHŇÁKOVÁ, NINA
MALKOVÁ, SOŇA MUŠÁKOVÁ, ANNA PAULOVÍČOVÁ, NATÁLIA
SVETLÁKOVÁ, JURAJ BOJNICKÝ, JAROSLAV DAUBNER, JAROSLAV
FÁBRY, TOMÁŠ HAD, PAVOL JANSKÝ, MATEJ KRAMÁR, JÁN KURHAJEC,
VLADIMÍR MIHÁLIK, MATEJ NERADIL, PETER PECKO
A ZDENEK POLÁŠEK.

Petr Konáš

Petr Konáš

Jana Olšová

Jana Oľhová

Andrew McMillan

IOKASTÉ

kým začнем dovoľ mi povedať ti čo som sa naučila
po tom všetkom musíš ráno vstať a pokračovať
pravdupovediac som za manželom až tak nesmútila
až kým sa pri bránach nezjavil ten mladík

vnikol do mňa tak hlboko
až som mala pocit že sa čosi vracia že čosi prichádza
domov myslím že som na to prišla skôr než on
no práve on mi celé roky chýbal ako mi chýbal aj

môj muž mozog nie je logický
telo nie je púšť ani ked'
zostarneme keď zistil pravdu vyzeral znechutene
čosi vo mne si vždy myslelo že všetci muži sa túžia

vrátiť do komory svojho zrodenia
že vojna je len príznak ich zúrivosti
pretože nemôžu nuž môj chlapec
oblízal steny ktorými som ho pretlačila našiel bradavky

ktorými som ho kŕmila a nedokázal žiť s tým
čo urobil a tak má môj milenec syn namiesto očí
prázdne košíky na chlieb a jeho otec
leží v plytkom hrobe za hradbami mesta

a tak som sa naučila veriť iba tomu
čo mám v tejto malej izbe tomuto štvorcu svetla
tomuto krku tejto slučke tomuto stolu
tomuto jednému krátkemu kroku

Preložil Michal Tallo.

O IOKASTÉ NEVIEME POVEDAŤ NIČ

Rozhovor s Lukášom Brutovským

Co môžete říci o královně lokasté ve vaši inscenaci? Já ji chápou spíše jako symbol, zástupkyni ženského pokolení než ako jedinečnou postavu.

O lokasté neviem povedať prakticky nič – a práve tým je asi povedané mnoho. Jej rola je pasívna, je v rovine objektu, je to príbeh mlčania ženy uprostred výrazne maskulínneho mýtu. Je to trochu schválnosť, ale určite to nie je výhovorka, pretože o lokasté naozaj nevieme povedať nič, nikdy nedostala skutočný priestor – a vymýšľať som si nechcel. Takže máme mlčanie a ironický zvrat v závere. Hlavnou postavou *lokasté* nie je lokasté, ale príbeh, ktorý nakoniec lokasté zavraždí.

Ženy v antickém svete nemohly hráť divadlo, nemohly psáť hry, nemohly ani chodiť do divadla (kromě mnoha jiného, co nemohly), to vše je dnes – u nás – dovoleno. Lze o lokasté říci, že je to feministická inscenace, kterou napsal a režíroval muž pohledem mužských postav?

Tú nálepku bude musieť vymyslieť niekto iný ako ja. Ale onen – zdanlivý? – paradox mužského feministického písania je jednou z tém textu.

Dobре, tak já mám pocit, že ve svém textu sympatizujete – či soucítíte – se ženami, nicméně jim moc pomoci neumíte. Proč ale padla vaše volba na lokasté? Máme i Faidru, Antigonu, Médeu, tam by

se „pomsta“ na mužích mohla realizovať úspešnejši, respektive už byla realizovaná.

Na začiatku boli pragmatické úvahy o tom, že obsadenie takéhoto koprodukčného projektu musí byť komorné, aby sme vôbec dokázali skúšať, relativne rýchlo sme museli nahlásiť názov a pokúsiť sa o anotáciu, ja som sa veľmi neoriginálne rozhodol pre oidipovský mýtus, ale vedel som, že hľadáme „inú optiku“, tak z Oidipa vznikla lokasté. Je to takéto banálne. Neskôr som zistil, že príbeh lokasté, ako ho podávajú rozličné verzie mýtu, je nadmieru plný utrpenia, že je toho na jednu postavu naozaj dosť – a že na rozdiel od hrdiniek, ktoré menujete, lokasté vlastne nedospeje k žiadному heroickému aktu. A práve tá nečinnosť, resp. nedostatok priestoru, sa stali východiskom k textu.

Ve scénáři k inscenaci vidím několik střetů – antického mýtu a současnosti, světa mužů a světa žen, mocných a ponížených. I když je místy text vtipný, rozhodně není optimistický. Co vypovídá o naší současnosti?

Mám dojem, akoby sa opäť otvárali priestory pre tragediu. Nejaký čas sme sa považovali za pánov situácie, kríza antropocentrizmu je ale aj v našom priestore hmatateľná – pandémia, vojna, klimatická kríza. Čosi, čo človek mohol zapríčiniť, ale čo ho už dávno prerástlo a stáva sa väčším, čo spochybňuje jeho bizarnú predstavu o nekonečnom raste. Aby som trochu ostal pri feminismu – mám dojem, že celá kríza antropocentrizmu je zrastená s krízou bielych mužov, pretože príliš sme si pod pojmom anthropos – človek vlastne

politicky predstavovali postavu muža. A či je text pessimistický, alebo aký, neviem, je to skôr hra s materiáлом, ktorý nejakým spôsobom komentuje našu realitu a asociatívne ju prepája s tkanivom mýtu, nič viac.

Vaše *lokasté* není dramatický text, označil jste ho jako jevištní báseň. Proč jste ho napsal tak, jak jste ho napsal a proč jste jako autor kladl režisérovi nejednu překážku?

Existovalo viacerô impulzov, viacerô verzií, možností, ako postupovať. V istom bode mi ale bolo jasné, že musím opustiť postavy a dialógy, pretože z podobných predstáv mi bolo zle, doslova fyzicky. Vedel som, aký materiál ma zaujíma, ale predstava, že by som mal preň hľadať dramatickú formu, že by som sa mal venovať nejakej pseudopsychologizácii, domýšľať a dotvárať mýtus, ktorý s naším svetom nikdy nepočítal, mi bola protivná. Nakoniec som zvolil metódu akéhosi asociatívneho kotla. Prejedený zberom materiálu som začal jednotlivé motívy vrstviť, z mýtu som si požičal postavy mužov a základnú kostru osudu lokasté, ale od začiatku som si musel zakázať brať ohľad na diváka a prikázať si písat tak, ako to baví mňa. Písat s dychom, v podstate fyzicky – telom, vo vlastnom temporytme, mentálne aj fyzicky. Možno to teraz znie arroganrne a ako chyba, ale viem, o čom hovorím, ja mám totiž sklonky k prílišnej ohľaduplnosti voči divákom, čo ma ako autora aj režiséra dokáže priviesť k výsledkom, mierne povedané, dosť neutrálnym. Uvidíme, ako to bude v tomto prípade, rozhovor robíme ešte takmer mesiac pred premiérou. A pokial' ide o vzťah autora a režiséra, už pred časom som zistil,

že ako autor nesmiem brať na režiséra ohľad a naopak. Viem sa totiž celkom slušne zablokovať, na nejaký čas.

Text zazní v češtině a slovenštině, což je do jisté míry zapříčiněno provozními záležitostmi, tedy koprodukcí Městských divadel pražských a Slovenského komorního divadla Martin a obsazením slovenské herečky a českého herce. Na první čtené jste – vzpomínám si – podotknul, že vám čeština přijde básnivější. Co všechno dvojjazyčnost přináší do inscenace?

V tejto chvíli asi ešte neviem celkom odpovedať, radí by sme to prikryli nejakou koncepciou, ale zase to netreba robiť nasilu, uvidíme. Samotná koexistencia dvoch jazykov a ich striedanie asi trochu môže korespondovať napríklad aj s mužsko-ženským princípom. Pokiaľ ide o básnivosť, nerád by som sa dotkol slovenčiny a je dosť dobre možné, že českí kolegovia by mali opačný dojem – ten môj asi bude spôsobený väčším počtom dlhých slabík a prirodzenou fascináciou jazykom, ktorý je taký blízky a pritom dokáže byť melodickej a rytmicky taký odlišný.

Pýtala sa Lenka Dombrovská.

Juraj Poliak

Petr Konáš

POSTAVA IOKASTÉ

Ó ty, jenž hvězdným nebem jezdíš, Hélie,
když vstoupíš na svůj vůz, jenž celý ze zlata,
a tryskem rychlých koní světlo rozléváš,
jak neblaze jsi Thébám zasvitl v ten den,
kdy Kadmos z Foiníkia, země přímořské,
sem zavítal v nás kraj! Rek za ženu si vzal
kdys Harmonii, dceru Kypřanku, a s ní
měl syna Polyba; pak jemu Labdakos
prý zrodil se a ten byl otcem Láiovým.
Já nazývám se dcerou Menoikeovou
a Kreón je můj bratr, též matky syn.
Mě lokasta zvou, jak otec určil mi
to jméno. Vzal si mě král Láios, ale že
byl bezdětný, ač léta se mnou v domě žil,
šel Foiba zeptat se a žádat zároveň,
ať obdaří mu palác mužským potomstvem.
Však řekl bůh: „Jen neplod děti, vládce Théb,
vždy koňmi bohatý, když bozi brání v tom!
Vždyť dáš-li život synu, syn tě zabije
a celý dům tvůj bude krví procházen.“
Dal rozkoší se unést, vínem rozjařen,
a zplodil se mnou syna. Zplodiv dítka to,
hned pochopil svou vinu, boží výstrahu:
sám probodl mu ostrým kovem kotníky
(to dítě potom v Řecku zvali Oidipem)
a kázal pastevcům, ať synka pohodí
v poušt' kithairónských skal, blíž lučin Héřiných;
tam pastýři ho najdou koní králových,
v dům odnesou a vloží v náruč královny;
ta přitiskla k svým prsům plod mých bolestí

a namluvila choti, že je rodičkou.

*Již v muže s rusou bradou syn můj vyrůstal,
když sám to poznal, nebo zvěděl od jiných,
tu v touze vypátrat své vlastní rodiče,
šel k chrámu Foibovu. I chot' můj Láios
tam mířil – zjistit chtěl, zda žije doposud
syn pohozený kdys. Tak střetli kroky své
ti dva kdes v kraji fóckém, v těsném rozcestí.
Hned velí Oidipovi vozka Lájův:
„Jdi stranou, cizinče, pust' napřed vladaře!“
Ten mlčky pyšně dál šel, až mu kopyta
těch koní pohmoždila nohy do krve.
A vtom (nač dál mám mluvit o tom neštěstí?)
syn otce usmrtil, vzal vůz a Polyba
jim poctil, pěstouna. Když Sfinx pak soužila
a hubila nám město (choť můj nežil už),
můj bratr Kreón rozhlásil, že získá mě
a zasnoubí se se mnou ten, kdo rozluští
Istně panny hádanku. A právě Oidipús,
můj syn, hned uhodl, co pěla zhoubná Sfinx.
I stal se pánum této země; odměnou
i žežlo nad mou celou vlastí obdržel.
Nic chudák netušil a vzal si matku svou,
nic matka, že má spávat v lůžku se synem.
Dám synu děti, syny dva – a proslulý
byl Polyneikés rek a Eteoklés s ním –
a též dvě dcery: otec nazval Isménou
tu mladší, starší zase Antigonou já.
Když Oidipús, jenž zažil strasti veškeré,
se doveděl, že žije s matkou v manželství,
sám na očích si strašnou zhoubu provedl
a zřítelnice zlatou sponou zkrvavil.*

Když na bradě mým synům chmýří pučelo,
tu otce skryli, aby vyšel z paměti
zlý osud, spojovaný s mnoha dohadů.
Je otec v domě živ, však chorý neštěstím
zle proklíná své děti kletbou bezbožnou,
ať ostrým mečem zničí vladařský svůj dům.
Strach padl na oba, že bozi prosbu zlou
mu splní, kdyby dál žili společně:
i shodli se, že mladší Polyneikés dřív
a dobrovolně půjde ze své otčiny,
však Eteoklés má být v zemi vladařem
a po roce jej střídat. Když pak na stolci
již seděl, nechtěl z trůnu svého odstoupit
a Polyneika štvval jak psance ze země.
Ten přišel do Argu a krále Adrásta
si dceru za chot' vzal. Pak vojsko veliké
tam sebral z Argejů a ved je na Théby.
Když k sedmibranným hradbám města dorazil,
trůn žádal otcovský a k tomu země díl.
Já chtěl spor ten srovnat: syna přemluvím,
než sáhnou po zbrani, ať s bratrem sejde se.
Syn mladší po poslu již příchod ohlásil.
Ach ty, jenž sídlíš v nebi v zářném paláci,
ó Die, spas nás! Dej, ať děti smíří se!
Vždyť jsi-li moudrý, nesmíš svolit, aby přec
jen stále stejný člověk úpěl v neštěstí!

Takto charakterizuje svoje životné osudy a osudy
svojich predkov samá lokasté
v Euripidových *Foinicankách* (410 – 409 pred n. l.).
Rozšírenejšie je však prerozprávanie jej
príbehu, ktoré poznáme zo Sofoklova *Krále Oidipa*
(cca 430 – 429 pred n. l.). Tu lokasté pácha samovraždu

Petr Konáš, Jana Oľhová

ako prvá, ale ešte predtým sa prejavuje ako starostlivá žena – hoci tuší a očakáva tragédiu, ku ktorej sa schyľuje, pokúša sa svojho syna a manžela v jednej osobe, Oidipa, chlácholiť.

*Co pravíš, odval klidně ze srdce
a poslyš mne, bys poznal bezpečně,
že veští síly nemá žádný tvor.*

Hovorí lokasté potom, ako sa jej syn a manžel konfrontuje s veštom Teiresiom, ktorý nahlodá Oidipovu sebaistotu. A hoci lokasté predstiera istotu a demonštratívne odmieta „tajomné“ signály, sama hľadá možnosť, ako predísť katastrofe, napríklad aj tým, že sa rozhodne priniesť obeť bohom.

*Mé domlouvání neprospívá nic;
jdu tedy k tobě Foibe, s touto obětí,
rač rozluštění smírné přivodit!
Jsme všichni v bázni nad ním jako plavci,
když kormidelník hrůze propadne.*

Ale pred Oidipom sa naďalej pokúša celú vec zláhčovať:

*Nač bát se člověku, když náhoda
jen vládne, bezpečné pak předtuchy
ni o jediné věci nelze mít!
Žít maně, jak se dá, toť nejlepší –
Ach, nic se neboj sňatku s matkou svou:
již mnohý ve snách s matkou obcoval.*

Však člověk nesmí na věc takovou
dát nic: tak se mu žije nejsnáze.

A keď situácia dospeje k nevyhnutej kríze, pokúša sa energicky zasiahnuť.

OIDIPÚS: Ó ženo, slyšíš? Míní cizinec
snad toho, kterého jsem dal volat?

IOKASTÉ: Nač se ptáš po tom? Nedbej nic
a plané jeho řeči z mysli pust!

OIDIPÚS: Ó ne, to neudělám! Neodkrýt
svůj původ, jsem-li mu již na stopě?

IOKASTÉ: Ach, ustaň, probůh, je-li trochu jen
ti život milý – dost, že trpím já!

OIDIPÚS: Ty bud'jen klidná! Zjeví-li se snad,
že praotrocké matky syn, já sám
jsem praotrokem, ty cti neztratiš!

IOKASTÉ: Však slyš mne přece, prosím, nečiň to!

OIDIPÚS: Ne, neposlechnu, musím zvědět pravdu!

IOKASTÉ: Já radím dobře, chci tvé blaho jen!

OIDIPÚS: Už dávno mrzí mě to blaho tvé –

IOKASTÉ: Kéž nepoznáš kdy, ubohý, kdo jsi!

OIDIPÚS: Nuž přijde onen pastýř konečně?

Tu zde vzal dás i s jejím šlechtictvím!

IOKASTÉ: Ó hrůza! Synu bídy! Takto jen
tě mohu naposledy oslovit!

To sú jej posledné repliky, potom už len Posol prináša správu o tom, že lokasté spáchala samovraždu.

V Senecovom *Oidipovi* (1. st. n. l.) žiada smrť od syna, respektívne manžela – smrť krutú – nie náhodou chce, aby povstala priamo zo zranenia jej lona.

Já hříšná matka! Chci jen smrt a cestu
k ní si musím sama objevit. A ty,
jestli jsi otcovrah, i matku zabij!
To je to poslední, čím dílo završíš.
Sem s mečem! Touhle zbraní zhynul muž.
Proč mu to jméno dávám? Byl můj tchán!
Mám ostří meče vbodnout do prsou,
nebo mám hrdlo obnažit a tnout?
Nevíš, co vybrat? Ved'svoji ruku sem,
kde v lúně hostila jsem manžele i syna.

Ako v Euripidových, tak i v Senecových *Foiničankách* (1. st. nl.) lokasté nezomiera vlastnou rukou bezprostredne na následky odhalenia Oidipovho pôvodu, ale ostáva nažive aj po jeho odchode z Théb, a nechá sa ďalej skúšať osudem. Jeden z jej synov, ktorého splodila s Oidipom, Polyneikés, chystá útok proti rodnému mestu, to je rozhodnutý brániť jeho brat

Eteoklés. Dcéra Antigoné vyzýva lokasté, aby zabránila vojenskému stretu, ktorý by bol katastrofou nielen pre labdakovský rod, ale pre celé mesto. lokasté sa rozhodne pre akúsi Sofiinu voľbu naruby, keď hovorí:

*Svou hlavu položím jim do cesty.
Budu stát mezi zbraněmi – a ten, kdo chce
na bratra zaútočit, musí nejdřív na mne.
Ten, kdo je zbožný, uposlechně matku –
bezbožník může zvednout proti mně svůj meč.
Ačkoli jsem už stará, udržím prudké mládí
na uzdě. Dokud tady jsem, nic se nestane.
A pokud se tu stane zločin přede mnou,
nebude jenom jeden!*

V Euripidových *Foiníčankách* lokasté napokon predsa len hynie, v Senecovej verzii ostáva jej osud neistý, nedopovedaný.

Dnes sú lokastine útrapy staré viac ako dvetisíc rokov a napriek tomu, že vystupuje vo väčšom počte zachovaných drám ako Oidipus, prežíva stále len v jeho tieni. Aj komplex, ktorý je po nej pomenovaný, ostáva nadálej menej známy ako ten Oidipov.

Miro Dacho

Francis Fukuyama

IDENTITA

Úvod

Dávno pred Trumpovým zvolením som napísal, že americké inštitúcie korodujú, pretože čoraz väčšiu kontrolu nad štátom majú mocné záujmové skupiny; samotný štát je zároveň zakonzervovaný v pevne stanovenej štruktúre, ktorá sa sama od seba nedokáže zreformovať.

Donald Trump bol v konečnom dôsledku nielen produktom tohto rozpadu, ale zároveň k nemu aj prispel. Jeho kandidatúra sa niesla v znamení prísľubu, že ako človek mimo prostredia mocenských štruktúr svoj mandát použije na to, aby systém zmenil a opäť sfunkčnil. Američania mali po krk vzájomných sporov oboch veľkých politických strán a túžili po veľkom vodcovi, ktorý by krajinu opäť spojil a prelomil to, čo nazývam vetokracia – teda schopnosť záujmových skupín zablokovať kolektívnu snahu o presadenie legislatívy.

(...)

Trump reprezentoval širší trend v medzinárodnej politike, ktorý sa označoval za príklon k populistickému nacionálizmu. Populistickí lídri sa legitimitu získanú v demokratických voľbách snažia použiť na upevnenie moci. Charismaticky tvrdia, že majú priame spojenie „s ľudom“, čo sa často chápe v úzkom etnickom zmysle – v dôsledku toho dochádza k vyčleneniu veľkej časti obyvateľov z národa. Títo populistickí lídri nemajú radi inštitúcie a snažia sa

oslabiť systém váh a protiváh, ktorý v liberálnej demokracii obmedzuje osobnú moc vládcu; súčasťou tohto systému sú súdy, legislatíva, nezávislé médiá a štátny aparát nezávislý od politických strán. Medzi ďalších politických lídrov tejto kategórie patria nielen Vladimir Putin v Rusku, Recep Tayyip Erdogan v Turecku, Viktor Orbán v Maďarsku a Jarosław Kaczyński v Poľsku, ale napríklad aj filipínsky prezident Rodrigo Duterte.

(...)

Moderné liberálne demokracie všetkým občanom sľubujú a väčšinou aj poskytujú aspoň minimálnu mieru rovnakého zaobchádzania; vychádzajú pritom z práv jednotlivca a vymoziteľnosti práva. Ani to však nie je zárukou, že v demokratickom zriadení budú ľudia rovnako rešpektovaní aj v praxi – týka sa to najmä členov tých skupín, ktoré boli historicky marginalizované. Pocit nedostatku rešpektu môžu mať aj celé krajinu, a to potom vedie k vzstupu agresívneho nacionálizmu; rovnaký pocit môžu mať aj veriaci, ktorí sú presvedčení, že nieko haní ich náboženské presvedčenie.

(...)

Liberálnym demokraciám sa pomerne úspešne darilo starať sa o mier a prosperitu (hoci to v nedávnej minulosti platí o niečo menej). Tieto bohaté a bezpečné spoločenstvá sú doménou Nietzscheho Posledného človeka, „mužov bez hrudníkov“, ktorých život je spojený s nekonečnou honbou za

uspokojením svojich konzumných potrieb; vnútri sú však prázdní, pretože nemajú žiadne vyššie ciele ani ideály, za ktoré by boli ochotní nielen bojať, ale sa aj obetovať. Takyto život každého neuspokojí. *Megalothymia* (túžba byť nadriadený) je založená na výnimočnosti: na podstupovaní veľkých rizík, na bojoch vo veľkých bitkách, na dosahovaní veľkých cieľov – práve vďaka nim sa totiž jednotlivec môže nadraďovať nad ostatných. V niektorých prípadoch to môže viest k zrodu hrdinských vodcov, ako boli Abraham Lincoln, Winston Churchill alebo Nelson Mandela. V iných prípadoch však z takejto situácie môžu povstať tyrani ako Cézar alebo Hitler alebo Mao, ktorí svoje krajiny priviedú najprv do diktatúry a následne do katastrofy.

(...)

História je plná postáv ako Cézar, Hitler alebo Perón, pod ktorých vplyvom sa celé spoločnosti vydali po nebezpečnej ceste a na jej konci ich čakala vojna alebo ekonomický úpadok. Aby sa tito jednotlivci presadili, ťažili z hnevú obyčajných ľudí presvedčených, že ich národ, náboženstvo alebo spôsob života nepožíva dostatočnú vážnosť.

(...)

Požiadavka po uznaní identity jednotlivca je strešný koncept, ktorý zjednocuje väčšinu toho, čo sa dnes vo svetovej politike odohráva. Neobmedzuje sa len na politiku identít, ktorá je tému v univerzitných kampusoch, alebo na biely nacionalizmus, ktorý

vyprovokovala – týka sa aj širších fenoménov, medzi ktoré patria vzostup staromódneho nacionalizmu a politického islamu. Budem tvrdiť, že veľa toho, čo bežne považujeme za ekonomickú motiváciu, je v skutočnosti ukotvené v túžbe po uznaní, a ekonomickými prostriedkami teda neuspokojiteľné. Od toho sa zas odvíja aj odpoveď na otázku, ako sa vyrovnáť s dnešným populizmom.

Hnacím motorom ľudskej histórie bol podľa Hegla boj o uznanie. Tvrďil, že jediným racionálnym riešením túžby po uznaní je všeobecné uznanie, v ktorom sa uznania dočká dôstojnosť každého jednotlivca. Ako protiklady voči všeobecnému uznaniu odvtedy vznikli rôzne čiastkové formy uznania na základe národa, náboženstva, príslušnosti k sekte, rase, etniku alebo pohlaviu; proti všeobecnému uznaniu vystúpili aj jednotlivci, ktorí túžili po tom, aby ich okolie uznalo za nadradených. Vzostup politiky identít v moderných liberálnych demokraciach predstavuje jednu z hlavných hrozieb, ktorým tieto demokracie čelia – a ak nedokážeme nájsť cestu späť k všeobecnejšiemu chápaniu ľudskej dôstojnosti, sme odsúdení na nepretržitý konflikt.

Krátené.

FUKUYAMA, Francis. *Identita*.
Premedia : Bratislava, 2019. Preložil: Samo Marec.

Petr Konáš, Jana Oľhová, Juraj Poliak

SPOJENÍ KATASTROFOU

Hra a inscenácia *lokasté* vznikli ako súčasť projektu Union des Théâtres de l'Europe s názvom Catastrophe, ktorý spája členské divadlá únie s inými divadelnými zoskupeniami. Vedenie Městských divadiel pražských (súčasť UTE) oslovoilo na túto spoluprácu Slovenské komorné divadlo. Okrem ambície združovať európske divadlá, nadväzovať kontakty, prekračovať hranice, je súčasťou projektu viacero tém, ako napríklad: identita, demokracia, hranice, zdroje, životné prostredie, budúcnosť. Základným dramaturgickým východiskom sa stala grécka dráma a mytológia ako dedičstvo a esperanto európskej civilizácie, kolíska divadla. Znovuobjavovanie našich koreňov, koreňov umenia, demokracie, odhalovanie napäťia medzi tradíciou a pamäťou na jednej strane a pohľadom do budúcnosti na strane druhej. V epicentre klasickej gréckej tragédie stojí katastrofa ako bod obratu. Zdá sa, že aj súčasná Európa sa nachádza v takomto bode. Ambíciou projektu Catastrophe nebolo inscenovať texty klasíkov, ale iniciaovať vznik nových predlôh, ktoré by vychádzali z odkazu antickej kultúry a boli obohatené o súčasné skúsenosti a národné, kultúrne a jazykové špecifiká.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ (MDP), príspěvková organizácia zriaďovaná Hlavným mestom Prahou, patrí medzi najväčšie české činoherné divadlá. Základnou úlohou organizácie je poskytovanie verejnej kultúrnej služby širokej divadelnej obci.

Od sezóny 2018/19 MDP napĺňajú umeleckú konцепciu riadiťa Daniela Přibyla a umeleckého šéfa Michala Dočekala. Táto koncepcia je založená na princípe otvorenej, činorodej a spoločensky angažovanej kultúrnej inštitúcie. Okrem umeleckej činnosti ansámlu pracujú MDP aj projektovo, organizujú vzdelávacie programy, poskytujú priestor rezidentným umelcom a súborom a usporadúvajú široké spektrum spravidelných aktivít zo všetkých umeleckých a súvisiacich humanitných odborov. Činnosť umeleckého súboru MDP je určovaná úsilím o nezameniteľný činoherný a hudobný repertoár realizovaný súčasným divadelným jazykom. V súčasnej dobe MDP pôsobia na troch scénach – Divadlo ABC, Divadlo Komedie a Rokoko.

Divadlo Komedie existuje pod týmto názvom (s krátkou prestávkou v 90. rokoch) od roku 1954. Predtým bol názov odvodený od súborov, ktoré v ňom pôsobili. Išlo o Divadlo Vlastu Buriana a Divadlo kolektívnej tvorby. Spoločne s Komorným divadlom tvorilo Městské divadlá pražské v rokoch 1954 – 2002, potom bolo nejaký čas prevádzkovo aj umelecky autonómou scénou. V roku 2018 sa znova vrátilo do zväzku Městských divadiel pražských.

Divadelná sála v suteréne paláca Banskej a hutnej spoľočnosti bola dokončená v roku 1930 podľa projektu architekta Josefa Karla Říhu. Funkcionalistické, štýlovo čisté línie dávajú budove nadčasovú eleganciu a stavba neprestáva okúzľovať a inšpirovať svojou výnimocou krásou a netradične členitými priestormi.

V Divadle Komedie tvorí program projektová tvorba zacielená predovšetkým na mladších divákov, ďalej predstavenia rezidentných umelcov a súborov, hostovanie mimopražských divadiel, festivaly, medzinárodné koprodukcie, inštalácie a výstavy, happeningy, diskusie a prednášky a pod.

LUKÁŠ BRUTOVSKÝ

IOKASTÉ

Slovenské komorné divadlo Martin
Městská divadla pražská
2022

*Z všech žen, z jejichž lůn vyšel kdy plod,
zvána buď přeneblahou!*

aischylos, sedm proti thébám

Shut up, bitch!
andrew tate, tik-tok

επίκληση

tento príbeh vypadol zo záhybov mýtu skotúľal sa po kamenných schodoch amfiteátru pukol ako amfora a nasadil si tragickú masku ženy tento príbeh už rozprávali mnohí mnohí už rozprávali tento príbeh o žene a každý ho porozprával trochu inak ale vždy ho rozprával o mužoch
raz za čas niekto otvoril dvere vošiel do príbehu a po vedal konečne tento príbeh porozprávam o žene ale mylil sa pretože aj on mal mužské ústa a tak sa príbeh znova ocitol v ústach muža a žena bola len tragická maska a muž prehľadal príbeh ako mušku a deklamoval a deklamoval a v helénskych amfiteároch sa tisíce mužských očí dívalo na príbeh ženy ktorý napísala mužská ruka pre mužské ústa za ženskou maskou a v alabamskom senáte dvadsať päť bielych republikánov schválilo absolútny zákaz potratov *yes ma'am yes my lady mea domina* a v kábule niekto rozohnal ženské ústa streľbou do vzdachu a škaredé ústa hippónakta z efezu zaspievali *dvakrát v živote je žena potešenie raz ked'si ju beriete a raz ked'ju pochovávate* a všetci spoľne sme sa pevne rozkročili na pleciach antického dedičstva

tento mýtus nečítame my tento mýtus číta nás *me too* hovorí mýtus *me too* hovorí medúza gorgona *me too* *antigoné* *me too ifigeneia* *me too klytaimnéstra* ale klymainéstra len šeptom pretože nesympatizujeme so sukami čo lačné po krvi čakajú na návrat muža a v nedočkavej dlani namiesto vychladeného piva zvierajú sekuru nehovoríme *me too* irena čubírková na druhej strane prečo nie ved' mužský mýtus sa kúpe v krvi verejne špliecha okolo seba ako dieťa zadúša sa ňou klokoce mu v ústach keď si večer čistí zuby úsmev

má stále od krvi hoci ho bielili zástupy renesančných sochárov v zubárskych pláštoch a teraz klope na dvere antický mýtus klope na sedem tébskych brán a hovorí *me too* a hovorí *medúza gorgona* *me too antigené* *me too ifigeneia* *me too iokasté*

mýtus volá *iokasté* a na druhom brehu je ticho

Λάϊος

tento příběh vypadl ze skřínky ale nebyla to pandořina skřínka byla to skřínka v šatně fitnesscentra příběh se probudil ve tmě nejdřív překvapený a posléze klastrofobní protože tento příběh má rád otevřené prostory a olivové háje a šíré nebe nad kithairónem a teď se mu zdálo že se udusí začal sebou vrtět a metat a zapřel se nohami do kovových dvířek a ještě jednou a ještě jednou a ještě a dvířka povolila a příběh vypadl ze skřínky na zem doprostřed čerstvě umyté šatny ve dveřích ještě zachytily záda uklízečky která právě připravila šatnu na příchod krásných těl

a za chvíli se otevřely dveře a vešlo první tělo a za chvíli další a dveře se otevřaly a dovnitř proudila těla a každé otevření dveří zplodilo tělo krásnejší a krásnejší a krásnejší šatna se plnila těly a zdalo se že ji každou chvíli roztrhnou když tu najednou těla přestala proudit jako když v létě přestane pršet vešlo poslední tělo poslední taška pleskla o zem vrzla dvířka poslední skřínky pípla poslední permanentka a v šatně nastalo posvátné ticho a příběh žasl tolík krásy tolík síly spoutané za blanami kůže tolík odhodlání v očích které se vzájemně něžně hodnotí tolík odvahy pulzující v klidném dechu těl tolík krásy a desítky mužských paží se napnuly jako na povel a v dlani sevřely oleje a oleje vystříkly jako fontány a zalily šatnu

a začala mystéria ze stěn vyrašil břečtan a hned začal kvést a ze skřínek vylezli satyrové a ivy a divočáci se k sobě tulili za zvuku jejich píšťal a dionýsos roznášel iontové nápoje těla se dala do tance a ráno šest čtyřicet středoevropského času znovuzrodila olympijskou tradici *pushup benchpress cardio warm up Herakles bur-*

pees plank plank sideplank Achilles workout cooldown ironman oh man a na závěr bazén a pak rozmarný poseidón roztočil kohoutky ve sprchách a pršelo čtyřicet dní a voda se míchala s olejem a nestíhalo odtékat už omývala šíje atletů už se zdálo že to nikdy nepřestane že bude zapotřebí někoho obětovat a kněz už vytáhl z tašky nůž a ohlížel se po krku panny jejíž oběť by mohla usmířit bohy jenomže tady to bylo *men and gods only* celkem v duchu helenistické tradice a tak muži začali být trochu nervózní no najednou voda přestala téct a hladina začala klesat a atleti si vydechli na obzoru se objevili ptáci skladné sportovní ručníky nastalo všeobecné pleskání desítky ručníků pleskaly jako křídla supů na cestě za prométeovými vnitřnostmi ale prométeus byl odpoutaný kavkaz byl opuštěný protože prométeus byl taky ve fitnesscentru všichni byli ve fitnesscentru dokonce i vova vladimirovič který se jenom jednou ponořil a vytáhl z černého moře dvě amfory

ručníky dopleskaly a odletěly za posvátný kithairón jehož vrcholky ve dne v noci hlídají motorkáři v kožených bundách jak kim čong un záhadnejší jako bájná sfinx a šatna ztichla a příběh tajil dech ještě se vzpamatovával z účasti na zázraku života jeden ze zasvěcených otevřel ústa a řekl *vole dnes jsem si dal do těla a decrescendo apollonovy lyry ho vyprovázelo na pochodu ze šatny*

a za dveřmi zůstalo ticho ale za chvíli sprcha vyplivne ještě jedno tělo ještě jeden muž přichází skládá ručník otevřá skříňku a noří oči dovnitř něco tam visí dívá se dlouho a bez pohybu na tělo kluka tělo mladého kluka

které se houpe vedle čerstvě vyžehlených kalhot visí
tam již několik let *chrýsippos* zašepťa muž ale chrý-
sippos mlčí a visí visí tam již léta je to již dávno co se
poprvé a naposledy obésil a tak muž svěší kalhoty
a něžně za klukem zavře dvírka ještě si na chvíli sedne
na lavičku jako na břeh moře na chvíli si složí hlavu do
dlaní je to těžká hlava patří králi jméno krále je láios
láios tébsky král král který miluje mužská těla a bojí se
žen a miloval i tělo chrýsippa ale chrýsippos jeho tělo
nemiloval a byla to láska jednostranná a naléhavá
a násilná a chrýsippos své tělo obésil a teď visí ve skřín-
ce a chrýsippův otec láie proklel *když jednou zplodíš syna*
zabije tě a proto se teď láios bojí žen protože žena má
vagínu a dělohu a láios nechce umířit taková je situace
taková je věštba vědí to všichni i uklízečka která se
právě navrací aby očistila svatyni od zbytků oleje a tak
si láios povytáhne kalhoty zkонтroluje skříňku na hlavu
si položí korunu přiloží permanentku k terminálu
a nechá se odvézt do paláce k ženě ke královně k
iokasté a v šatně zůstanou jenom uklízečka a mýtus

Κρέων

tento príbeh sa skotúľal z hlavy zavraždeného kráľa
láia skotúľal sa spolu s korunou priamo do rúk jeho
švagra zapadol tam prirodzene ako zapadá slnko
medzi dvoma kopcami presne ako biliardová guľa
zapadol tam a poveril švagra vládou a poveril ho aby
zbavil mesto prekliatia ktoré naň zoslali bohovia
a meno švagra bolo kreón a prekliatie malo meno sfinx
a malo hlavu a hrud' ženy telo leva chvost hada krídla
orla a malo pripravenú hádanku
sphinx sa pýtala čo má hlas a chodí ráno po štyroch na
obed po dvoch a večer po troch nohách pozor spoiler
odpoved' je človek samozrejme je to človek ale nikto
nevedel odpovedať pretože v skutočnosti ju nikto ne-
počúval zástupy mužov sa dívali na jej obnažené prsia
intelektuáli a umelci jej čumeli na bradavky a hovorili
to je hádanka sphinx to je hádanka žena je hádanka a
sphinx už bola unavená ale pýtala sa ďalej a každý chcel
rozlúštiť jej hádanku no nikto ju nechcel počúvať a
tak všetci umierali a už toho začalo byť priveľa a kreón
zvolal poradu veľkú poradu

a stovky ochrankárov otvorili stovky dvier a z áut
vystúpili povolaní muži zástupcovia ľudu ktorí vedia
ako letmo kývnuť fotografom a letmo kývli fotografom
a vystúpali po kamenných schodoch na veľkú poradu
a išli dlhými chodbami a prešli cez niekoľko kancelárií
a minuli mnoho polstrovaných dverí a prišli na dohod-
nuté miesto položili na stôl podklady a dvere sa za nimi
zatvorili

niekto povedal spravíš nám sedemdesiat káv eurydika
máme tu menšiu poradu eurydika sa usmiala a stošty-
ridsať očí odprevadiло jej zadok k miestnosti s kávova-
rom a niekto zamrmral veru tak ženaje hádanka a when

*you're a star they let you do it you can do anything grab 'em
by the pussy* povedal donald trump a poprosil si dvojítu
porciu mlieka vy víte co je to pussy opýtal sa miloš zeman
vovu vladimiroviča ale ten to veľmi dobre vedel veľmi
dobre vedel čo je to pussy a tak sa len pousmial a zna-
lecky degustoval slanú vodu z amfory a niekto zhodil
sako a vyhrnul si rukávy že sa do toho konečne pustí
a veľká porada o sphinx sa začala
a padali návrhy odstreliť tú suku vyhodiť ju do vzduchu
podmínovať mér na ktorom sa tá sviňa usadila ukázat jej kto
je tu pánom niekto sa opýtal čo hádanka a niekto už chcel
odpovedať ale niekto iný vtedy povedal *ďakujeme za*
kávy eurydika a po poslednej šálke vrzli dvere a všetci už
boli unavení a uzly na kravatách mali uvoľnené
a pomiešali sa im podklady a donald trump stratil
zopár top secret dokumentov vtedy od stola vstal
hippokrates nadvihol si himaitón pristúpil k oknu zadí-
val sa na ulicu a jambickým trimetrom predniesol páni
srať na to je to len ženská dívali ste sa včera na futbal a muži
sa upokojili a začali sa ponúkať cigarami a cigaretami
a ukázalo sa že polovica už prešla na elektronické a po-
verený vládca kreón povedal áno páni srať na to zvýsime
odmenu kto rozlúšti hádanku tej suky stane sa kráľom
a láiovu vdomu moju sestru iokasté dostane gráatis nikto
nenamietal alright a donald trump si objednal ďalšie
jedno americano

a vtedy išiel okolo nejaký oidipús a ktovie prečo sa
nenechal rozhodiť bradavkami bol povznesený nad
telesnosť alebo bol len unavený po šoférovaní z korin-
tu možno mu strípla šija a nemohol otočiť hlavou ani
ak by chcel každopádne si oidipús vypočul otázku čo
má hlas a chodí ráno po štyroch na obed po dvoch a večer po

*troch nohách a odpovedal celkom jednoducho antropos
človek správne vyštekla sfinx a od radosti že ju niekto
vypočul sa vrhla do prieasti a rozbila sa na kúsky ako
amfora*

*a tak jednou zo siedmich brán do príbehu vstupuje
oidipús ten čo vyriešil hádanku sfinx kráľ človek antro-
pos čakajú ho mýtus koruna a iokasté grátis*

Οίδίπους

příběh buší na brany města v karanténě buší slabnoucíma rukama jenže brány jsou zavřené všech sedm bran je zavřených přejdou jenom politici zdravotníci a větci a tak příběh buší zbytečně a nakonec unavený padá na kolena ústy ryje zem vdechuje prach olizuje popraskanou kůži dalšího města které navštívil mor

z fitnesscenter se potáci muži vynášeří své krásné mrtvé druhy a sami přitom klesají na naolejovaná kolejna operní zpěvačky padají s otevřenými ústy z proscénií světových scén uprostřed koloratur předsedové vlád si rozbíjejí čela o řečnické pulty když omldévají v přímém přenosu během tiskových konferencí čísníci odpadávají na cestě ke stolům a umírají v kalužích prosecca ale nikdo nekroutí hlavou protože zákazníci jsou už dávno mrtví leží s obličeji v jídelních lístcích navždy nerozhodnutí a některé děti začnou kašlat ve škole před tabulí a dokašlou až v nemocnici a některé se rodí už mrtvé a jejich rodiče umírají během pohřbu ještě před koncem zcela beze smyslu pro rituál a všude by teď mohl znít tragický nářek ale zní jenom groteskní kašel a kašel a občas někdo vykřikne slyše proroctví ale jeho hlas utone v moři kašle a lékaři a lékařky nadále melou z posledního a kdo už skutečně nemůže dál pracuje dál a kdo odpadne toho nahradí dokud je kým a z nedalekého kopce někdo spiklenecky mává je to sisypos mává a uznale přikyvuje a atlas jenž drží nebesa si potřebuje setřít pot z čela jenomže nabízku není žádný herkules protože je mor je mor *who wants some more* spravedlivý a v pravém smyslu slova lidový mor sociální demokrat

a přeživší obětují bohům doma za zavřenými dveřmi klečí před obrazovkami anebo s obrazovkami v rukou

a chtějí dohlédnout na konec moru ale obrazovky jim ukazují jenom mor a mor a *even more* ukazují jim krajinu kterou zachvátily plameny ukazují jim spálenou zem a sucho a příběh co ústy ryje zem před zavřenými branami a mrtvý dobytek a evakuace a vrtulníky nad posvátným kithairónem a vydlabané očnice mrtvých motorkářů a polozapadlé kožené bundy a homevideo kde poseidón hlásí že dochází voda a kohoutky se točí naprázdno

jenom hrstka odvážných kráčí ulicemi překračuje mrtvá těla na cestě k paláci bosá hrstka prosebníků stojí na parkovišti paláce měknoucí asfalt jim spaluje chodidla a hrstka přešlapuje z nohy na nohu a volá o pomoc v rukách olivové ratolesti a za ruku několik dětí pro efekt a dveře paláce se otevřou i když bez fanfár protože trubači jsou mrtví vyschlí a rozpadli se dveře se otevřou a na prahu zastane oidipús král záchrance luštění hadanky ten jenž se sfinze nedíval na bradavky

zbavil jsi nás sfingy zbab nás moru zbab nás sucha
hlásají transparenty v třesoucích se rukách *zbab nás kletby* skandují ti kterým ještě zcela nezpráchnivěly hlasivky ó *oidipe antropos ó luštíteli* a oidipús otevře ústa a promluví ó *tékva*, Kádmos *toῦ πάλαι* véa *τροφή*, tίνας ποθ' ἔδρας τάσδε μοι θοάζετε *ικτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι;* πόλις δ' όμου *μὲν θυμιαμάτων γέμει, όμου δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων* takhle se začíná sofoklova tragédie na kterou ale tento příběh nemá čas protože před branami ryje zem a v jeho slinách smíchaných s prachem se už koupe hmyz takže se sofoklova tragédie komprimuje asi takhle oidipús chce ve své intelektuální pýše město zbavit moru a pustí se do pátrání po přičině

kletby jenom aby zjistil *spoiler* že příčinou je on sám protože *spoiler* nevědomky zavraždil bývalého krále láie *spoiler* který byl ještě k tomu jeho otcem který ho nehledě na kletbu pelopa chryssipova otce v nešťastné chvíli zplodil s iokasté jenomže po třech dnech jí dítě sebral a s probodnutými kotníky jej dal pohodit na úbočích posvátného kitairónu ale *spoiler* oidipús přežil byl zachráněn protože pastýři který ho měl zanechat napospas divočině ho přišlo líto a tak byl odnesen do korintu ale tam ho už odnesl jiný pastýř známý toho prvního v korintu byl pak oidipús adoptován neplodnou královnou meropé a králem polybem a zdálo se že příběh skončí štastně jenomže *spoiler* nějaký ožrala jednou na hostině v oidipově přítomnosti vykřikl *spoiler* *spoiler!* že oidipús není synem meropé a polyba a ačkoli to znělo neuvěřitelně a ačkoli se meropé a polybos snažili synovi tedy v uvozovkách synovi pochybnosti zahnat oidipa to poněkud znepekujilo a vydal se na cestu do delf aby se v tamní věštírně dozvěděl jak to s jeho původem doopravdy je v delfách ho ale místo odpovědi čekalo mnohem strašnější proroctví *spoiler* prý zavraždí vlastního otce a ožení se s vlastní matkou a to se už oidipús fakt poděsil a *spoiler* utíkal nevěděl sice kam ale přirozeně opačným směrem když to tak lze říct co nejdál od korintu aby ochránil své domnělé rodiče které *spoiler* od té chvíle už až do smrti nepotkal no a na útěku před tou věštobou *spoiler* se dostal do potyčky s družinou jednoho starce a *spoilers* končilo to vraždou železnou tyčkou detaily potyčky teď nejsou podstatné podstatné je *spoiler* že ten stařec byl jeho otec tedy ne otec adoptivní a de iure tedy polybos ale *spoiler* láios otec biologický a de facto byl to onen láios který byl právě

na cestě do věštíny protože *pozor pozor ironie* objevila se nějaká znamení že jeho syn by se mohl vrátit aby ho zavraždil takže tito dva jeden na útěku z věštíny druhý na cestě do věštíny se potkávají zcela symbolicky na křížovatce cest z fókidy a daulie jenom proto aby nevědomky naplnili ono proroctví samozřejmě je to záměr není to náhoda je to osud osud jemuž neunikl ani láios ani oidipús jenomže je tady ještě druhá část příběhu a druhá část proroctví v ní se *spoiler* oidipús skutečně ožení s vlastní matkou s královnou iokasté kterou dostane gráts spolu s trůnem když *spoiler* rozluští hádanku sfingy nevědomky se ožení s vlastní matkou *spoiler* a sám sobě zplodí čtyři sourozence *spoiler* dva z nich se později ve válce o thébský trůn vzájemně zavraždí polyneikos a eteokles se jmenují po otcově *spoiler* tragickém konci se jak to už bývá se nedovedou dohodnout o trůn zkusí to takovou střídací metodou rok ty rok já ale eteoklovi se na trůně poměrně zalibí a nechce se vyměnit a polyneikos by se rád střídal ale co když se pak na trůně zalibí i jemu říká si eteokles a tak dokola a tak polyneikos *spoiler* dá dohromady armádu no zkrátka dojde ke konfrontaci k souboji a bratři se vzájemně zavraždí a zas je pak pověřen *spoiler* kreón no chudák navždycky číslo dva kreón *spoiler* zakáže jednoho z bratrů pohřbit ale jeho sestra další nešťastné děcko oidipovo zákaz překročí a je kolem toho povyk no prostě *spoiler* antigené se obětí ale to předbíhám takže oidipús se *pozor paradox* vrátil jako cizinec do rodného kraje aby se stal králem a mužem vlastní matky stal sa bratrem svých dcer otcem svých bratrů svým vlastním nevlastním synem a svým vlastním otčímem potenciálním strýcem svých bratranců abych to zkrátil dojde *spoiler* k odhalení protože jak

jsem už říkal oidipús se pustí do pátrání po přičině
moru a díky své neutichající touze poznat pravdu se
ačkoli ho mnozí před pravdou varují nakonec všechno
dozví a na závěr tragédie se *pozor metafora oslepí*
v momentě kdy uvidí pravdu připraví se o zrak *katarze*
konec tragédie v sofoklově příběhu má iokasté dost
a oběsí se ale v tomto příběhu to nestihla protože ten-
to příběh jen stěží chropťel před branami města
a kolem šel lékař nějaký sigmund freud ale nesklonil
se k němu protože mor ještě zcela neodezněl takže je-
nom prošel kolem v bezpečné vzdálenosti a povzdechl
si naja wir alle würden gerne den Vater ermorden und die Mutter heiraten a naskočil do automobilu steyr 50 který
o pár let později zabavilo gestapo

takto skončil oidipús sexy motherfucker a takhle iokas-
té ovdověla podruhé podruhé přišla o dítě a mlčí dívá
se otevřenou bránou města které se pomalu vzpama-
tovává z pandemie a vidí stopy noh oidipa vidí stopy
po pneumatikách automobilu steyr 50 vidí opuštěné
tělo příběhu vidí sucho cítí nesnesitelné sucho které
trvá bez ohledu na oidipa incest a podobné podruž-
nosti a vidí válku která ještě musí přijít

Πολυνείκης
/
Ετεοκλῆς

tento príbeh sa vyrútil z mužských hrdiel ako bojový pokrik vystrekol spolu s krvou býkov ktoré obetovali na oboch stranách frontu a potom erdžali kone a ženy plakali celkom verejne a objavil sa kráľ potiahol ženy za uzdu *neširte paniku chodte domov a zatvorte sa tam tam je vaše miesto a okolo cválal slávny perikles a dodal ladies najväčšia sláva ktorú môžete dosiahnuť je že sa o vás nebude hovoriť ani v dobrom ani v zlom* letmo kývol fotografom a odišiel pretože toto nebol jeho príbeh ale ženy nepočúvli a plakali ďalej pretože nechceli do pribehu pustiť smrť a niektoré sa zapreli do všetkých siedmich brán a bránili ich vlastnými telami niektorá vykríkla *keby nám vládla žena táto vojna by nebola* ale jej hlas zanikol v erdžaní koní a v dupote kopýt čo orali neplodnú zem a vírili prach a ženy sa rozkašlali ale ešte vládali skandovať *nie vojne* a niekto začal strieľať do vzduchu ako v kábule a keď sa mračno prachu rozplynulo ženy boli preč boli doma boli v úkrytoch a v krytoch boli *na svojom mieste* a bývalý kickboxer nejaký andrew tate uznanlivо prikývol *my chicks don't go to the club without me they are at home* a odletel na pegasovi na veľké americano s donaldom trumpom a jeden muž nechal klesnúť pekne osvaleňu ruku so samopalom a poznamenal *hotovo* a skôr ako jeho fotka odvisla na instagrame si všimol že na námestí sa pohol stíp namieril naň zbraň a chcel ho preventívne demilitarizovať ale stíp odrazu zodvihol ruku a utrel si slzu

a nebol to stíp ale žena iokasté královná matka posledná čo ostala na námestí keď samopaly rozohnali to mračno iokasté matka dvoch synov ktorí proti sebe vedú túto vojnu každý chce byť kráľ chce vládnut' ale

čomu o chvíľu tu ostane len prach a radiácia a na dne mora rozbité amfory takto a ešte inak hovorila iokasté so synmi ale odpovedal jej len dupot kopýt a škripot odpalovacích rámp *mama toto je plnoformá-tová vojna 4K Ultra HD surround a mama i'm coming home* a zem sa začala triať a európa si povzdychla ešte jeden únos teraz by ma mohol niekto uniesť kde si zeus kde si býk môj alabastrový ale zeus mal sabatikal alebo zaracha a tak európa ostala *na svojom mieste* a sedem brán sa otvorilo a začala vojna a začalo umieranie

a príbeh na chvíľu stratil reč ale slnko putovalo ďalej pretože všetko plynne *panta rhej* a nevstúpiš dvakrát do tej istej rieky pretože v rieke je čoraz viac krvi a rieka obmývala všetkých sedem brán a kúpali sa v nej olejnaté telá olympionikov s otvorenými ranami a plávali v nej štíty a nevyužité permanentky do fitnesscentra a plávali v nej aj jeho mŕtvy majiteľ aj miestny filozof aj náhodný okoloidúci a mýny splývali ako medúzy a kone plávali znak a rieka obmývala múry a za múry dopadali bomby a vznikali škody a kolaterálne škody a obete a obete boli aj medzi ženami ktoré boli *na svojom mieste* pretože *my chicks don't go to the club without me they are at home*

a príbeh nezrozumiteľne bľabotal a iokasté prehľtla slzy zmiešané s prachom a chytla príbeh pod krkom *dokončime to zatriasla ním dokončime to* a príbeh zmíkol prikývol a otvoril všetkých sedem brán v každej stála smrť a siedmej bráne sa na seba dívali obaja synovia iokasté

a synovia sa objali objali sa celkom bratsky a keď znova od seba ustúpili mal každý v bruchu zastoknutý meč klesli na zem a z rán sa vyvalila krv a lepila sa príbehu na päty a príbeh poodstúpil aby uvoľnil miesto pre tragicke finále v ktorom sa *spoiler* iokasté prebodne nad mŕtvolami svojich synov

a iokasté ponorila oči do rán svojich detí a vzala do ruky meč zdvihla ho nad hlavu a všetko zastalo v očakávaní tragickeho finále v ktorom sa *spoiler* iokasté prebodne nad mŕtvolami svojich synov aj hélios zastavil svoj slnečný voz na ceste z kolchidy len tak na blikačkách a zo sedadla spolu jazdca sa spoza slnečných okuliarov díval amforový vova a áres vyhlásil štyridsaťšesť humanitárnych prímerí a vzrušený sledoval odlesky slnka v čepeli meča v rukách ženy ktorá sa o chvíľu *spoiler* prebodne nad mŕtvolami svojich synov a andrew tate otočil pegasa na zákaze otáčania a donald trump zabudol zaplatiť svoje veľké veľké make americano great again a zasa pricválal perikles a za ním na hojdacom koniku boris kollár ktorý podporuje ženy v politike a *aksú pekné o to lepšie* a apollón odložil lýru a homér prestal písť a zdalo sa že na balistickej rakete okolo preletel územčistý kórejec v koženke a miloš zeman si poprosil popelníček všetci všetci chceli vidieť tragicke finále v ktorom sa *spoiler spoiler spoiler*

a iokasté ponorila oči do rán svojich detí a vzala do ruky meč zdvihla ho nad hlavu a zabodla ho do príbehu ktorý na to vôbec nebol pripravený a zvolal *toto je zvrat* a z úst mu vyšplechla krv a otrčil lepkavé päty k slnku ktoré vytrvalo vysušovalo zem

a stalo sa ticho

kone zmíkli muži doerdžali bohovia sa pokúšali tváriť cynicky ale nemali čo povedať z príbehu ako kvet trčal meč a mýtus bol zaskočený

'Ιοκάστη

koně zmlkli mužové doržali meče klesly penisy zvadly
diovi zaskočila ambrózie héfaistos se klepl kladivem
po prstech a olympem znělo *iokasté vraždí příběh*
příběh je mrtvý

a iokasté vylovila pohľad z brucha príbehu pozrela na
nebo a nežný zefyros rozhrnul oblaky a iokasté videla
ako hélios v panike opúšťa voz vova vladimirovič ně-
kde ztratil brýle a amfory mu praskly v rukách donald
trump polial americanom top secret dokumenty apol-
lónovi praskla struna andrew tate padá z pegase řítí se
jako íkaros nezadržiteľně ke svému poslednímu knoc-
koutu cestou míjí muže v kožené bundě který sklouzl z
rakety borisovi kollárovi sa pod necht zadrela trieska z
hojdacieho koníka miloš zeman bícuje ovčáčka všichni
se dali na útek a nebe bylo konečně čisté

iokasté sa nadýchla a otvorila ústa a jej ústa prvýkrát
prehovorili bez toho aby ich prerusili ústa muža alebo
konská papuľa a povedala *vylezte podťe von vzduch*
je čistý a z krytov a úkrytov vyšli ženy a ked' si ich oči
zvykli na svetlo uvideli príbeh a krvavý kvet v jeho
bruchu a videli že *iokasté zavraždila príbeh*

a o chvíľu sa ozvalo klopanie nesmelé klopanie sedem-
krát niekto zaklopal na sedem otvorených brán a ženy
sa obzreli a uvideli zástupy mužov ktorí sa nestihli
umyť od krvi a potichu vyplúvali zuby ktoré cinkali
o vyschnutú zem a hlavy mali sklopené a zbor ich úst
mlčal ale ženy celkom zreteľne počuli klepot ich kolien
a vtedy jedna zo žien pristúpila k mužovi a nadvhla
mu bradu a stretli sa im pohľady a muž padol na ko-
lená a postupne všetci padli na kolená a nastalo veľké

ospravedlňovanie a olej z kolien sa miešal s krvou ale
iokasté sa nadýchla a otvorila ústa a prehovorila bez
toho aby ju prerusili ústa koňa alebo mužská papuľa
přestaňte se litovat nepotřebujeme váš žalozpěv váš stasimon vaši tragédii potrebujeme prostor pojďte pohřbíme společně tenhle příběh a na jeho hrobě budeme tančit budeme tančit nový příběh

a tak se stalo

na čerstvém hrobě příběhu se roztančila těla mužská
a ženská a ženské a mužské a začali písat nový příběh
nový *ludský příbeh* a někdo z tančících zvedl ruku
a ukázal směrem k posvátnému kithairónu kolem
právě letěla delegace z olympu a všichni bohové tančili
a nestoudně se oddávali happyendu ktorý nemá
s antickou tragédií nic společné ale ako vráv aristoteles
show must go on a tak se tančilo na nebi a na zemi
a ve vodě a uprostřed všeho jako sloup čněla iokasté

Petr Konáš

bulletin
k inscenácii lokasté zostavili
Lenka Dombrovská
a **Miro Dacho**

foto na obálke
Patrik Borecký

foto zo skúšky
Braňo Konečný

vizuál a layout
Dalibor Palenčík

tlač P+M Turany
cena 2 €

Slovenské komorné divadlo
Divadelná 1,
036 80 Martin
Tel.: 043/422 40 98
www.divadlomartin.sk

riaditeľ
Tibor Kubička

umelecký šef
Lukáš Brutovský

Zriaďovateľom
Slovenského komorného divadla
je Žilinský samosprávny kraj.

**ŽILINSKÝ
SAMOSPRÁVNY
KRAJ**

**JESEŇ
V PLNOM
ŠTÝLE**

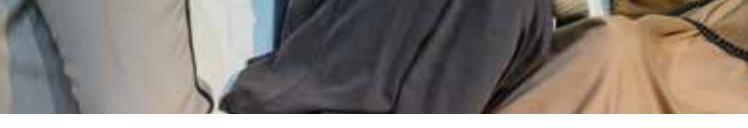
 **GALÉRIA
MARTIN**

WWW.GALERIAMARTIN.SK

partner inscenácie

NADÁCIA
T A T R A B A N K Y

partner inscenácie

HEREČKY A HERCOV SKD MARTIN
V INSCENÁCIÁCH SEZÓNY OBÚVA

ecco®

www.ecco.com

Príjemné kultúrne zážitky
vám želá

vlmedia
REKLAMA A PROPAGÁCIA

www.vlmedia.sk

VINOTÉKA & BAR
Sommelier

www.sml.sk | 0903 999 329 | Martin - L'adoveň

HOTEL
TURIEC

PRÍď SA NA TO POZRIEŤ

A VYBER SI TO SVOJE

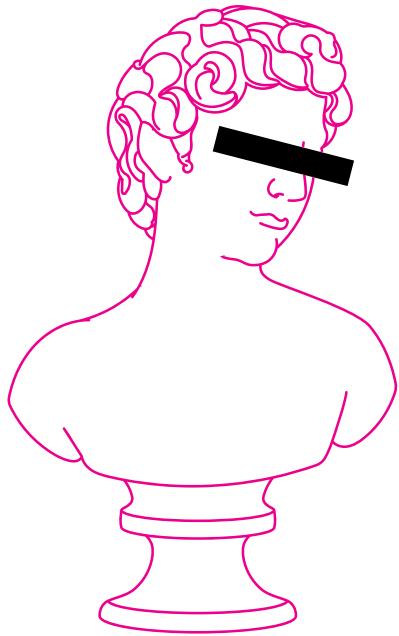
FOŠŇA CENTRUM

REZIVO • OSB DOSKY • TATRANSKÝ PROFIL

DCP timber • MARTIN • KOŠÚTY 2. (pri Probugase)

043-43 00 421 www.dcp.sk

infinity

nekonečne veľa možností

www.infinityreklama.sk

MERCEDES-EQ

PRE NOVÉ ROZMERY. NOVÁ, PLNE ELEKTRICKÁ EQB

Spoznaťte EQB v novej dimenzii až so siedmimi voliteľnými sedadlami pre celú rodinu.

Motorr
MARTIN

Podľa WLTP: EQB 350 4MATIC: spotreba elektriny v kWh/100 km (kombinovaná): 19,4 – 18,1; emisie CO₂ v g/km (kombinované): 0. ©Váženy priemer

Motorr Martin, Francúzskych partizánov 5831, 036 08 Martin, +421 43 42 45 551, info.martin@motorr.sk

partner inscenácie

divadlo podporili

MESSINX

KraussMaffei
Pioneering Plastics

robotec
INDUSTRIAL AUTOMATION

Vienna international
CIN AUTOMATION & RECYCLING METAL & PLASTIC GROUP

Hakom®

Euro COMPANY
reklamná agentúra
www.svetelnereklamy.sk

UNITE
PARTNER PRE INTELLIGENTNY PODNIK

 top privacy

poistenie.sk

hlavný mediálny partner

mediálni partneri

TURČIANSKE NOVINY

TURIEC ONLINE

